

Murányi Sándor Olivér

Tetten ért alkotó?

Lehet-e monográfiát írni a vágyott teljesség jegyében a Magyar Odüsszeuszról? Faludy György korunk egyik legösszetettebb szelleme – olyannyira, hogy költői, írói, közírói, fordítói, eszmetörténész, szerkesztői, kritikus, irodalomszervezői, pedagógiai munkássága halála után öt évvel még feltérképezhetetlennek tűnik. Erre a szinte sziszifuszi munkára vállalkozott Blénesi Éva kötete megírásakor. Tudatában volt annak, hogy mindenről értekezni aligha lehetséges. A költő közeli barátai, életének tanúi, ismerősei Pomogáts Béla kötetét követőleg egyelőre még csak rövidebb-hosszabb tanulmányokat publikáltak. A könyv szinte provokációnak hat, hogy akik ismerték Faludyt, foglalják össze, tegyék közzé emlékeiket – Blénesi biztatja is olvasóit: ha van saját ismeretanyaguk, történetük, folytassák a Faludy-tanulmányok sorát.

Az *öröm művésze* című fejezetben a költő névválasztását, a magyar nyelv és kultúra iránt való elkötelezettségét, munkásságának humanista megalapozottságát, a humanizmusba való beágyazottságát fejtegeti. Az utóbbi egyben hermeneutikai kérdés, Blénesi szavaival élve, Faludy „az előzetes megértés fogalmát veszi célba, arra kérdez rá”. A természet szépsége és az emberi szépség iránti őszinte csodálat és rajongás velejárója a költő ön- és világteljesítésének. Nemhiába vonzotta és foglalkoztatta ez a kezdetben festői pályára készülő Faludyt is, kitüntetett helyet kapott műveiben, amelyek közül a Villon-átköltések igazi magyarországi társadalmi eseményé válnak. 1937. könyvnapján a Vörösmarty téren és az Operával szemben két színésznő, Muráti Lili és Fedák Sári árulják a „Villont”. Blénesi részletesen magyarázza meg számunkra, miért érezte Faludy oly közel szemléletéhez Villon mellett Erasmust és Dantét, másutt izgalmasan von párhuzamot költőnk és Michel Foucault között, érdekes analógiákat találva a neves francia gondolkodó „dokument”, „monument” fogalmaira. Merész vállalkozás ez, amelyet a szerző a kutató szerénységével tesz, ugyanakkor érezni a sorok mögött a hatalmas tudásszomj által irányított szorgalmat, amellyel Blénesi a magyar Villon fadori gimnáziumi éveinek, szerelmeinek bemutatása által eljut a következtetéshez: *„Faludy a hosszú és embert próbáló pályáive során az alkotásban megélhető boldogsághoz, az örömhöz az önmegértésből kiindulva jutott el a világ megértéséig. Személyes énjét a lírai én tárgyává tette, ahonnan a költői én a világteljesítő játék folytonos oda-vissza villództatásában vissza tudott következtetni az életére, onnan pedig a művekre. Ebben a folyamatban az önművelés, az önképzés, a humanizmus nagy példaképein keresztül jutott el a világ megértéséhez, a világ megértéséből pedig az ember megértésén keresztül az élet megértéséhez.”* Miért éppen költő? – Mert féltém a haláltól – válaszol Faludy a kötetben, amely a Villon-utód recepciójának néhány aspektusát járja körbe, kezdve a kolozsvári *Korunkban* megjelent első könyvnyi terjedelmű műtől (Heine: Németország), amely külön kötetben is megjelent, az alkotótársak, Szócs Géza, Orbán János Dénes, Böszörményi Zoltán, Márkus Barbarossa János véleményén át a magyar irodalomtudomány képviselőinek (Fried István, Szakolczay Lajos, Kulcsár-Szabó Zoltán és mások) tanulmányáig. Úttörő jelentőségű

Az *Ő hangja* címet viselő zárórész, amely azt igyekszik feltérképezni, ki és milyen módon igyekszik őrizni a költőfejedlem emlékét. Tudható, hogy Faludy verseit sokan megzenésítették, elénekelték, és e sokféle énekelt vers e költészet nyitottságát tanúsítja. Blénesi Éva összeállítása, hasonlóan a kötet függelékében található bibliográfiai gyűjtésekhez, hasznos segítség a további kutatáshoz.

Sokan találkoztak vele, nem mindenki meséli el élményét. Blénesi Éva könyve provokáció. Hogy megosszuk a költővel kapcsolatos emlékeinket. Jómagam írói indulásom előtt, olvasó egyetemistaként találkoztam vele, amikor 2000-ben Orbán János Dénes, Márkus Barbarossa János és Farkas Wellmann Endre bekísérték őt a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem Eminescu-termébe, majd 2002-ben, amikor felszentelte a Bulgakov Cafét. Dedikálásakor ennyit mondott nekem: „*Őn a századik, akinek ma aláírok.*” E sorok írása közben önkéntelenül is nyomaiban járok, hiszen alig egy hete álltam egyedül sírjánál, ahol elképzeltem, mint folyik az eszmecsere a mester és Karinthy között, aki mellé temették. Innen a Farkas Wellmann Endre által szervezett Faludyfesztre érkeztem Gyergyóalfaluba. Faludy szelleme tovább él – ékesen bizonyítja ezt a kötet is, amelyben Blénesi Éva tetten érte a néhai alkotót. A könyv hiányosságain túlmutat a merész próbálkozás: elkezdni feltérképezni a nagy életművet. Remélem, Blénesi kérése meghallgatásra talál, és egyre több könyv születik a magyar humanista költőről, meghazudtolva öniróniával teli jóslatát: „...én, a múltó fenomén a fenomének örök tengerén.”

A példás szorgalommal, alapos anyaggyűjtés alapján készült könyv folytatást igényel, amelyet nagyon várok.

(Blénesi Éva: *Olvass, bolyongj, szeress – A humanista Faludy önteremtése és világteremtése*, Irodalmi Jelen Könyvek, Arad, 2011)